

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KAUNO APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2023 m. spalio d. Nr. 21RE1- (AG1-202/11-2023)
Kaunas

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Lionelos Gelmanienės (pranešėja), Birutės Pranevičienės (posėdžio pirmininkė) ir Edvardo Juciaus, Sekretoriaujant J.D., dalyvaujant atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos atstovei Ž. C., vertėjui T.T.,

viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka (naudojant vaizdo konferencijų platformą Microsoft Teams) išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos Y. S. (J. Š.) skundą atsakovei Kauno miesto savivaldybės administracijai dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus sprendimų panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja Y. S. kreipėsi į Komisiją su skundu, prašydama: 1) panaikinti Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugpjūčio 23 d. raštą Nr. 62-5-2613 „Dėl informacijos“ ir įpareigoti iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2023 m. liepos 21 d. prašymą; 2) panaikinti Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugpjūčio 23 d. sprendimą Nr. 47869 „Dėl vienkartinės išmokos įsikurti užsieniečiams“.

Skunde paaiškino, kad 2023 m. liepos 21 d. kreipėsi Kauno mieste dėl būsto nuomos dalies kompensacijos ir vienkartinės išmokos už užsieniečių įsikūrimą. 2023 m. rugpjūčio 23 d. el. paštu gavo Kauno miesto savivaldybės administracijos (toliau – ir Administracija) raštą, kad kompensacija už dalį būsto nuomos ir vienkartinė išmoka už užsieniečio įsikūrimą neskirta, kadangi iki 2023 m. rugpjūčio 23 d. nedeklaruota gyvenamoji vieta Kaune.

Nurodė, kad su tokiu sprendimu nesutinka, nes nuo 2023 m. liepos 21 d. prašymo padavimo iki 2023 m. rugpjūčio 23 d. sprendimo priėmimo pareiškėjai buvo išduotas leidimas gyventi, o pareiškėjos vaikams S.S. ir A. S. dar nebuvo išduoti leidimai gyventi ir todėl faktiškai nebuvo galima deklaruoti gyvenamosios vietos Kauno mieste. Skunde pareiškėja nurodė, kad nagrinėjant jos skundą administracinių ginčų komisijos posėdyje bus reikalingas vertėjas į rusų kalbą (b. l. 1, 2).

Atsakovė Kauno miesto savivaldybės administracija prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime į pareiškėjos skundą nurodė, kad pareiškėja 2023 m. liepos 21 d. pateikė Administracijai prašymą suteikti paramą būstui išsinuomoti (reg. Nr. 59516) ir prašymą skirti vienkartinę išmoką įsikurti (reg. Nr. 59517), pateikė informaciją apie save ir savo šeimos narius, faktinę gyvenamąją vietą Kauno mieste, pridėjo gyvenamųjų patalpų nuomos sutarties kopiją.

Administracija 2023 m. rugpjūčio 23 d. priėmė sprendimus Pareiškėjos prašymų netenkinti: sprendimu Nr. 62-5-2613 netenkintas Pareiškėjos prašymas suteikti paramą būstui išsinuomoti (reg. Nr. 59516), o sprendimu Nr. 47869 – prašymas skirti vienkartinę išmoką įsikurti (reg. Nr. 59517).

Atsakovė, pasisakydama dėl paramos būstui išsinuomoti, remdamasi Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo (toliau atsiliepime – Paramos būstui įstatymas) ir

Prašymų suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti nagrinėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. A1-195 (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. rugsėjo 24 d. įsakymo Nr. A1-551 redakcija) (toliau atsiliepime – Prašymų suteikti paramą nagrinėjimo aprašas), nuostatomis paaiškino, kad Administracija visais atvejais privalo nustatyti, ar asmuo patenka į ratą asmenų, kuriems Paramos būstui įstatymas apskritai taikomas. Šiuo atveju, kadangi pareiškėja yra užsienietė, Ukrainos pilietė, kuriai suteikta laikinoji apsauga Lietuvoje, tam, kad galėtų tikėtis gauti paramą būstui išsinuomoti pagal Paramos būstui įstatymą, ji visų pirma turi atitikti šio įstatymo keliamus reikalavimus, o konkrečiai – būti deklaravusi savo gyvenamąją vietą toje savivaldybėje, į kurios administraciją kreipėsi, o jei deklaruotos gyvenamosios vietos neturi – būti įtrauktai į savivaldybės, kurios teritorijoje gyvena, gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą. Šiuo atveju, pateikusi prašymą suteikti paramą būstui išsinuomoti (reg. Nr. 59516), Pareiškėja kartu pateikė tik Patalpų nuomos sutartį (2023 m. birželio 7 d., Nr.48), kuri patvirtino, jo Pareiškėja *faktiškai* gyvena adresu (*duomenys neskelbtini*). Administracijos darbuotojas, nagrinėjęs šį pareiškėjos prašymą, siekdamas nustatyti ar pareiškėjai taikomas Paramos būstui įstatymas, patikrino Valstybės įmonės Registrų centro Gyventojų registro duomenų bazę ir nustatė, jog pareiškėjos deklaruota gyvenamoji vieta yra Ukrainoje. Tokiu būdu nustatyta, kad pareiškėja nepatenka į asmenų, kuriems taikomas Paramos būstui įstatymo nuostatos, kadangi ji neatitinka minėto įstatymo 1 str. 2 d. reikalavimo, taikomo ir užsieniečiams, kuriems suteiktas prieglobstis arba laikinoji apsauga Lietuvoje – t. y. būti Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaravusiems gyvenamąją vietą arba įtrauktiems į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą.

Atsakovė nurodė, kad informacija apie tai, kad pareiškėja privalo būti deklaravusi savo gyvenamąją vietą Kauno mieste (arba įtrauktą į Kauno miesto gyventojų, neturinčių gyvenamosios vietos apskaitą) nurodyta pareiškėjai įteiktame informaciniame lapelyje; pareiškėjai taip pat paaiškinta, kad per mėnesį nuo prašymo pateikimo dienos, ji turi teisę pristatyti trūkštamus dokumentus apie deklaruotą savo gyvenamąją vietą Kauno mieste ar įtraukimą į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą. Pareiškėjai per šį nurodytą terminą nustatytų trūkumų nepašalinus, Administracija 2023 m. rugpjūčio 23 d. Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje suformavo sprendimą Nr. 62-5-2613, kuriuo pareiškėjos prašymo suteikti paramą būstui išsinuomoti (reg. Nr. 59516) netenkino. Kadangi Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje nėra galimybės nurodyti tikslios sprendimo priežasties, ši priežastis – t. y. pareiškėja nedeklaravusi savo gyvenamosios vietos Kauno mieste bei nėra įtraukta į Kauno miesto gyventojų, neturinčių gyvenamosios vietos apskaitą – pareiškėjai paaiškinta Administracijos 2023 m. rugpjūčio 23 d. rašte Nr. 62-5-2613.

Atsakovė, atsikirdama į pareiškėjos argumentą, kad ji negalėjo deklaruoti savo gyvenamosios vietos Kauno mieste, nes tuo metu dviem jos nepilnamečiams vaikams dar nebuvo suteiktas leidimas gyventi Lietuvoje, nurodė, kad šis pareiškėjos argumentas neturi reikšmės, kadangi Paramos būstui įstatymas nenumato jokių išimčių, kai šio įstatymo nuostatos galėtų būti taikomos asmenims, nedeklaravusiems savo gyvenamosios vietos ar neįtrauktiems į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą savivaldybėje, į kurios Administraciją kreipiasi su prašymu skirti paramą būstui išsinuomoti mokant būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją.

Nurodė, kad Administracija neturėjo jokių teisinių galimybių skirti pareiškėjai paramą būstui išsinuomoti pagal Paramos būstui įstatymą, kadangi nei prašymo suteikti paramą būstui išsinuomoti (reg. Nr. 59516) pateikimo Administracijai metu, t. y. 2023 m. liepos 21 d., nei ginčijamo sprendimo priėmimo metu, t. y. 2023 m. rugpjūčio 23 d., pareiškėja nepateko į asmenų, kuriems taikomas Paramos būstui įstatymas, ratą, todėl, atsakovės vertinimu, Administracijos sprendimas neteikti pareiškėjai paramos būstui išsinuomoti, t. y. nemokėti būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos, teisėtas ir nėra jokių teisinių pagrindų šį Administracijos sprendimą naikinti.

Pasisakydama dėl *vienkartinės išmokos įsikurti*, atsakovė, remdamasi Lietuvos Respublikos įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties nuostatomis ir Lietuvos valstybės paramos užsieniečių integracijai teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. spalio 5 d. nutarimu Nr. 998, (toliau atsiliepime – Užsieniečių integracijos tvarkos aprašas)

nuostatomis paaiškino, kad nepilnamečiai laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavę užsieniečiai ir pilnamečiai laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavę užsieniečiai, turi teisę gauti vienkartinę išmoką įsikurti, jeigu jie atitinka šias sąlygas: dirba pagal darbo sutartį ar darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu arba savarankiškai Lietuvos Respublikoje arba yra įsiregistravę Užimtumo tarnyboje ir ne trumpesniam nei 6 mėnesių laikotarpiui yra sudarę gyvenamųjų patalpų nuomos sutartį, kuri yra įregistruota Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre ir kurioje nurodyti nuomojamose gyvenamosiose patalpose kartu gyvenančių laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavusių užsieniečių, priklausančių tam pačiam privačiam namų ūkiui, vardai, pavardės, gimimo datos. Nurodė, kad šiuo atveju, pareiškėja atitiko tik vieną iš šių reikalavimų – turėjo reikalaujamą nuomos sutartį.

Remdamasi Vienkartinės išmokos įsikurti gyvenamojoje vietoje savivaldybės teritorijoje ir (ar) mėnesinės kompensacijos atlyginimui švietimo teikėjui už vaiko, ugdomo pagal ikimokyklinio ar priešmokyklinio ugdymo programas, išlaikymą apmokėti, skiriamą laikinąją apsaugą gavusiems užsieniečiams, skyrimo ir finansavimo tvarkos aprašo (toliau atsiliepiame – Vienkartinės išmokos skyrimo aprašas), patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2022 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. A1-780, atsakovė paaiškino, kad šiuo atveju, pareiškėja pateikė tik minėtą gyvenamųjų patalpų nuomos sutartį, tačiau nepateikė jokių dokumentų, patvirtinančių, jog ji atitinka Užsieniečių integracijos tvarkos aprašo 46.1 p. nurodytas sąlygas, kurioms esant reikalavimas dirbti ar būti registruotai Užimtumo tarnyboje netaikomas. Atsakovė nurodė, kad Administracijos darbuotojas patikrino Užimtumo tarnybos ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (toliau – Sodra) informacinėje sistemoje turimus duomenis ir nustatė, jog pareiškėja Užimtumo tarnyboje neužregistruota (2023 m. liepos 21 d. išrašas užklausos Nr. 54031577), nėra įrašų apie jos darbą Sodros informacinėje sistemoje (2023 m. liepos 21 d. išrašas užklausos Nr. 60652124). Nustačius šias reikšmingas faktines aplinkybes, buvo užpildytas ir pareiškėjai atiduotas informacinis lapelis (prašymo skirti vienkartinę išmoką įsikurti (reg. Nr. 59517) priedas).

Atsakovės nuomone, nors dėl žmogiškos klaidos Administracijos darbuotoja nurodė tuos pačius trūkstamus duomenis, kaip ir nagrinėjant Pareiškėjos prašymą dėl paramos būstui (reg. Nr. 59516), tačiau dėl šio netikslumo Administracijos sprendimas Nr. 47869, kuriuo netenkintas pareiškėjos prašymas skirti jai vienkartinę išmoką įsikurti, netampa neteisėtu. Atsakovė paaiškino, kad kaip matyti iš aukščiau nurodytų teisės aktų, prašymo skirti vienkartinę išmoką įsikurti (reg. Nr. 59517) pateikimo Administracijai momentu – t. y. 2023 m. liepos 21 d. – pareiškėja neatitiko Užsieniečių integracijos tvarkos aprašo 46 p. reikalavimų, todėl skirti pareiškėjai vienkartinę išmoką įsikurti nebuvo teisinio pagrindo.

Atsakovės nuomone, tiek 2023 m. rugpjūčio 23 d. sprendimo Nr. 62-5-2613, kuriuo netenkintas pareiškėjos prašymas skirti paramą būstui išsinuomoti mokant būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją, tiek sprendimo Nr. 47869, kuriuo netenkintas pareiškėjos prašymas skirti vienkartinę išmoką įsikurti, panaikinimas ir įpareigojimas šiuos pareiškėjos prašymus nagrinėti iš naujo, nesukeltų pasekmių pareiškėjai. Paaiškino, jog 2023 m. rugsėjo 6 d. Administracijoje gavus analogiškus pareiškėjos prašymus bei Administracijai nustačius, kad pareiškėjos nepilnamečiams vaikams yra paskirta laikinoji apsauga, pareiškėja dirba, yra deklaravę savo gyvenamąją vietą Kauno mieste, Administracijos 2023 m. rugsėjo 7 d. sprendimu Nr. 50567 pareiškėjai ir jos nepilnamečiams vaikams jau yra paskirta būsto nuomos mokesčio dalies kompensacija, o sprendimu Nr. 50568 – vienkartinė išmoka įsikurti (b. l. 31–37).

Skundas tenkintinas iš dalies, kitoje dalyje skundas atmestinas.

Byloje ginčas kilo dėl atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugpjūčio 23 d. rašto Nr. 62-5-2613 „Dėl informacijos“ ir Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugpjūčio 23 d. sprendimo Nr. 47869 „Dėl vienkartinės išmokos įsikurti užsieniečiams“ teisėtumo.

Byloje esančiais įrodymais nustatyta, kad pareiškėjai Y. S. 2023-07-13 išduotas leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje. Leidimas galioja iki 2024-03-04 (b. l. 5, 71, 111).

Pareiškėjos sūnui A. S. (g. (duomenys neskelbtini) 2023-06-27 išduota registracijos Migracijos departamente kortelė (ILTU kodas (duomenys neskelbtini) (b. l. 6).

Pareiškėjos sūnui S. S. (g. *(duomenys neskelbtini)*) 2023-06-27 išduota registracijos Migracijos departamente kortelė (ILTU kodas *(duomenys neskelbtini)*) (b. l. 7).

Pareiškėja 2023 m. liepos 21 d. pateikė prašymą suteikti paramą būstui išsinuomoti Administracijai (reg. 2023-07-21 Nr. 59516). Šiuo prašymu pareiškėja prašė 3 asmenų šeimai skirti būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją nuo 2023-07-21 iki 2023-12-31. Šeimos nariai: Y. S., A. S. ir S. S. Faktinės gyvenamosios vietos adresas: *(duomenys neskelbtini)*. Prašymo 5 p., kuriame reikia pažymėti pridedamus dokumentus, yra tuščias. Prašymo 10 p. pareiškėja savo parašu patvirtino, kad informacinį lapelį gavo. Prašymo grafoje, kurią pildo administracijos darbuotojas, nurodyta, kad nepateikti dokumentai apie deklaruotą gyvenamąją vietą Kauno m. (b. l. 41–43).

Ginčo, kad pareiškėja su 2023-07-21 prašymu Nr. 59516 pateikė 2023-06-07 Patalpų nuomos sutartį Nr. 48 nėra (b. l. 44-66). Šioje sutartyje nurodyta, kad pareiškėja išsinuomuoja gyvenamosios paskirties patalpas, esančias *(duomenys neskelbtini)*. Nuomos terminas iki 2024-06-19. Sutarties 5 priede nurodytas bute gyvenančių asmenų sąrašas: Y. S., A. S. ir S. S. (b. l. 66).

Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės 2023-07-18 išrašas patvirtina, kad pareiškėjos sudaryta 2023-06-07 Patalpų nuomos sutartis Nr. 48 yra įregistruota viešajame registre. Įrašas galioja nuo 2023-07-14 (b. l. 67, 68, 107, 108).

Gyventojų registro duomenų bazės 2023-07-21 išrašė (užkl. Nr. 52549761) nurodyta, kad pareiškėjos Y. S. deklaruota gyvenamoji vieta yra Ukraina (b. l. 69, 108).

SODRA duomenų bazės 2023-07-21 išrašė (užkl. Nr. 60652124) nuodyta pareiškėjos pavardė, asmens kodas ir gimimo data, SD pažymėjo numeris nenurodytas (b. l. 70, 109).

Užimtumo tarnybos duomenų bazės 2023-07-21 išrašė (užkl. Nr. 54031577) laikotarpiu nuo 2023-04-01 iki 2023-07-21 pagal asmens kodą *(duomenys neskelbtini)* užregistruoto asmens užimtumo tarnyboje nėra (b. l. 110).

Administracijos darbuotojui 2023-07-21 patikrinus pabėgėlio savivaldybę pagal registraciją MIGRIS, matyti, kad S. S. registracijos Migracijos departamente data – 2023-06-27, adresas nuo 2023-06-27 - *(duomenys neskelbtini)*. Priimto sprendimo nėra (b. l. 72, 113).

Administracijos darbuotojui 2023-07-21 patikrinus pabėgėlio savivaldybę pagal registraciją MIGRIS, matyti, kad A. S. registracijos Migracijos departamente data – 2023-06-27, adresas nuo 2023-06-27 – *(duomenys neskelbtini)*. Priimto sprendimo nėra (b. l. 73, 112).

Pareiškėja 2023 m. liepos 21 d. pateikė prašymą skirti vienkartinę išmoką įsikurti Administracijai (reg. 2023-07-21 Nr. 59517). Tam pačiam privačiam namų ūkiui priklausantys užsieniečiai: Y. S., A. S. ir S. S. 2.3. p. nurodytas gyvenamosios vietos adresas – *(duomenys neskelbtini)*. Nurodyta, kad pridedama 24 lapai gyvenamųjų patalpų nuomos sutartis. Prašymo grafoje, kurią pildo administracijos darbuotojas, nurodyta, kad nepateikti dokumentai apie deklaruotą gyvenamąją vietą Kauno m. (b. l. 77–80).

Administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugpjūčio 23 d. rašte Nr. 62-5-2613 „Dėl informacijos“ (toliau – ir 2023 m. rugpjūčio 23 d. Raštas) nurodyta, kad sąlygas būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijai nustato Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išnuomoti įstatymas (toliau – Įstatymas). Pacituota Įstatymo 17 str. 1 d. nuostata ir nurodyta, kad pareiškėjos nuomojamas būstas yra Kauno mieste, deklaruota gyvenamoji vieta turi būti taip pat Kauno mieste (pareiškėjos deklaruota gyvenamoji vieta Ukrainoje). Paaiškinta, kadangi iki 2023 m. rugpjūčio 23 d. pareiškėja nedeklaravo savo gyvenamosios vietos Kauno mieste, pareiškėjai būsto mokesčio dalies kompensacija ir vienkartinė išmoka užsieniečiui įsikurti neskiriama. Nurodyta tokio sprendimo apskundimo tvarka (b. l. 3, 4, 12, 13, 74).

Administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugpjūčio 23 d. sprendime Nr. 47869 „Dėl vienkartinės išmokos įsikurti užsieniečiams“ (toliau – ir 2023 m. rugpjūčio 23 d. Sprendimas) nurodyta, kad vadovaujantis Valstybės paramos prieglobsčio gavėjų integracijai tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. spalio 5 d. nutarimu Nr. 998, neskiriama vienkartinė išmoka įsikurti Y. S., faktiškai gyvenančiai *(duomenys neskelbtini)*. Asmenys, už kuriuos skiriama išmoka: Y. S., A. S. ir S. S. Išmokos kodas ir pavadinimas: 53(2), vienkartinė išmoka įsikurti užsieniečiams gavusiems laikinąją apsaugą (3 ir 4 asmenų privatus namų ūkis); neskyrimo priežastis: dėl kitų priežasčių; pastabos: nedeklaruota gyvenamoji vieta Kauno m., A. ir S. nesuteikta laikinoji apsauga Lietuvoje (b. l. 16, 76).

SPIS išrašė nurodyta, kad prašymą teikiantis asmuo Y. S. deklaruota gyvenamoji vieta. Ukraina, Šeimos nariai: S. S., A. S., S. S. Paramos būstui prašymo tipas: BP-4. Paramos būstui išsinuomoti (būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijai gauti). Prašymo data: 2023-07-21, Nr. K-23-409. Prašoma skirti būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją nuo 2023-07-21 iki 2023-12-31. Būseną: nepatenkintas. Netenkinimo priežastis: nėra teisinio pagrindo. Teisės į paramą nustatymo data; 2023-08-23. Sprendimo data ir numeris: 2023-08-23 Nr. 62-5-2613 (b. l. 17, 75).

Administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugsėjo 7 d. sprendimu Nr. 50567 pareiškėjai skirta būsto nuomos mokesčio dalies kompensacija už Y. S., A. S., S. S. nuo 2023-09-06 iki 2023-09-30 mokant 190,68 Eur; nuo 2023-10-01 iki 2023-12-31 po 228,81 Eur mėnesiui. Prašymo data ir numeris: 2023-09-06 Nr. K-23-419 (b. l. 38).

Administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugsėjo 7 d. pranešimu dėl išmokos skyrimo Nr. 12621 pareiškėja informuota, kad 2023 m. rugsėjo 7 d. sprendimu Nr. 50567 pareiškėjai skirta būsto nuomos mokesčio dalies kompensacija už Y. S., S. S., A. S. nuo 2023-09-06 iki 2023-09-30 mokant 190,68 Eur; nuo 2023-10-01 iki 2023-12-31 po 228,81 Eur mėnesiui (b. l. 19).

Administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugsėjo 7 d. sprendimu Nr. 50568 pareiškėjai skirta vienkartinė išmoka įsikurti užsieniečiams gavusiems laikinąją apsaugą už Y. S., A. S., S. S. Išmokos dydis – 6 VRP, laikotarpis už kurį mokama apskaičiuota išmokos suma – už 2023-09 942,00 Eur, taikant VRP – 157,00 Eur. Prašymo data – 2023-09-06 Nr. 69935 (b. l. 39).

Administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugsėjo 7 d. pranešimu dėl išmokos skyrimo Nr. 12622 pareiškėja informuota, kad 2023 m. rugsėjo 7 d. sprendimu Nr. 50568 pareiškėjai skirta vienkartinė išmoka įsikurti užsieniečiams gavusiems laikinąją apsaugą už Y. S., A. S., S. S. mokant nuo 2023-09-01 iki 2023-09-30 942,00 Eur (b. l. 21).

SODRA duomenų bazės 2023-09-07 išrašė (užkl. Nr. 62571927, paieška nuo 2023-06-01 iki 2023-09-07) nuodyta, kad Y. S. (asmens kodas, gimimo data, SD pažymėjimas DK 1285437) yra darbuotoja (darbo santyk. ar jų esmę atitink. santyk; VSDĮ 4 str. 1-4 d.) nuo 2023-08-15, draudėjo pav. – AB „(duomenys neskelbtini)“ fil. „Kauno pienas“.

Gyventojų registro duomenų bazės 2023-09-07 išrašė (užkl. Nr. 54556828) nurodyta, kad pareiškėjos Y. S. deklaruota gyvenamoji vieta yra (duomenys neskelbtini); S. S. deklaruota gyvenamoji vieta yra (duomenys neskelbtini); A. S. deklaruota gyvenamoji vieta yra (duomenys neskelbtini); S. S. deklaruota gyvenamoji vieta yra (duomenys neskelbtini) (b. l. 40).

Ginčo santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties (toliau – ir UTPI) (akto redakcija, galiojanti nuo 2023-07-01 iki 2024-01-01), Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas (akto redakcija, galiojanti nuo 2023-01-01 iki 2024-01-01) (toliau – Paramos būstui įstatymas), Valstybės paramos prieglobsčio gavėjų integracijai teikimo aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vyriausybės 2016 m. spalio 5 d. nutarimu Nr. 998 (suvestinė redakcija nuo 2022-09-10) (toliau – Užsieniečių integracijos tvarkos aprašas), Vienkartinės išmokos įsikurti gyvenamojoje vietoje savivaldybės teritorijoje ir (ar) mėnesinės kompensacijos atlyginimui švietimo teikėjui už vaiko, ugdomo pagal ikimokyklinio ar priešmokyklinio ugdymo programas, išlaikymą apmokėti, skiriamų laikinąją apsaugą gavusiems užsieniečiams, skyrimo ir finansavimo tvarkos aprašas (toliau – Vienkartinės išmokos skyrimo aprašas), patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2022 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. A1-780 (suvestinė redakcija nuo 2023-02-18), Prašymų suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti nagrinėjimo tvarkos aprašas (toliau – Prašymų suteikti paramą nagrinėjimo aprašas), patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. A1-195 (suvestinė redakcija nuo 2022-04-20), taip pat poįstatyminiai teisės aktai, detalizuojantys nurodytų teisės aktų nuostatų įgyvendinimo tvarką.

Nagrinėjamu atveju atsakovė Administracija yra viešojo administravimo subjektas ir savo veikloje privalo vadovautis bendraisiais viešosios teisės principais, numatytais Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) 3 straipsnyje. Atitinkamai atsakovės priimtiems sprendimams, kaip individualiems administraciniams aktams (administraciniams sprendimams), taikomi VAĮ reikalavimai.

Pažymėtina, kad byloje skundžiami 2023 m. rugpjūčio 23 d. priimti sprendimai Nr. 62-5-2613 ir Nr. 47869, kuriais nuspręsta netenkinti pareiškėjos 2023 m. liepos 21 d. prašymų suteikti paramą būstui išsinuomoti (reg. Nr. 59516) ir skirti vienkartinę išmoką įsikurti (reg. Nr. 59517) yra laikytini administraciniais sprendimais, kaip apibrėžta VAĮ 2 straipsnio 5 dalyje, t. y. administracinis sprendimas yra teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei. Viešojo administravimo subjekto sprendimai, be kita ko, turi atitikti VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje įtvirtintas nuostatas, VAĮ 3 straipsnio 4 punkte įtvirtintą įstatymo viršenybės principą, VAĮ 3 straipsnio 5 punkte nustatytą išsamumo principą.

UTPI 94 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad užsieniečiai, kuriems suteikta laikinoji apsauga, laikinosios apsaugos laikotarpiu turi šias teises: gauti UTPI 108 straipsnio 1 dalies 2 ir 5 punktuose nurodytas išmoką ir kompensaciją, kurių skyrimo ir finansavimo tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras. <...> (94 str. 3 d. 3 p.); gauti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nustatyta tvarka. Siekiant gauti būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją, netaikomi Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 10 straipsnio 1 punkte nustatyti reikalavimai, taip pat reikalavimas dėl būsto nuomos sutarties termino, o būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos dydis nustatomas pagal būsto nuomos sutartyje nurodytą kartu gyvenančių užsieniečių, kuriems suteikta laikinoji apsauga, skaičių, netaikant minimalaus tinkamo būsto naudingojo ploto normatyvo (94 str. 3 d. 5 p.).

Taip pat užsieniečiai, gavę prieglobstį Lietuvos Respublikoje, Lietuvos valstybės paramos integracijai laikotarpiu iš integracijai įgyvendinti skiriamų lėšų turi teisę gauti vienkartinę išmoką įsikurti gyvenamojoje vietoje savivaldybės teritorijoje (būtiniausiems baldams ir namų apyvokos reikmenims įsigyti, kelionės ir (ar) bagažo pervežimo iki gyvenamosios vietos išlaidoms padengti (108 str. 1 d. 2 p.).

UTPI 95 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad užsieniečiams, kuriems suteikta laikinoji apsauga, Migracijos departamentas išduoda leidimus laikinai gyventi arba UTPI 92 straipsnio 1 dalyje nurodytame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime nustatytais sąlygomis – skaitmeninį dokumentą, suteikiantį užsieniečiui teisę laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje ir patvirtinantį suteiktą laikinąją apsaugą, kurio išdavimo tvarką nustato vidaus reikalų ministras.

Nagrinėjamu atveju pareiškėja pirmuoju skundo reikalavimu Komisijos prašo *panaikinti Administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugpjūčio 23 d. raštą Nr. 62-5-2613 „Dėl informacijos“ ir įpareigoti atsakovę iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2023 m. liepos 21 d. prašymą.*

Pareiškėja neginčija faktinės aplinkybės, kad kreipimosi į Administraciją su 2023 m. liepos 21 d. prašymu suteikti paramą būstui išsinuomoti (reg. Nr. 59516) ir 2023 m. rugpjūčio 23 d. sprendimo Nr. 62-5-2613 priėmimo metu leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje buvo išduotas tik pareiškėjai, tačiau 2023 m. liepos 21 d. prašyme nurodytiems pareiškėjos nepilnamečiams vaikams S. S. ir A. S. leidimai laikinai gyventi Lietuvoje dar nebuvo išduoti. Pareiškėja nurodė, kad dėl to jai faktiškai nebuvo galima deklaruoti gyvenamosios vietos Kauno mieste.

Paramos būstui įstatymo 7 dalies 1 dalyje nurodyta, kad asmenys ir šeimos, atitinkantys šio įstatymo 8, 9 ar 10 straipsnyje nustatytus reikalavimus, norėdami gauti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, kreipiasi į savivaldybės administraciją pagal Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka asmens (šeimos atveju – vieno iš šeimos narių pasirinktinai) deklaruotą gyvenamąją vietą, o jeigu asmuo deklaruotos gyvenamosios vietos neturi, – į savivaldybės, kurioje yra įtrauktas į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, administraciją, pateikdami socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintos formos prašymą suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti.

Paramos būstui įstatymo 10 straipsnyje nustatyta, kad teisę į būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją turi asmenys ir šeimos, kurie atitinka visus šiame straipsnyje nurodytus reikalavimus: 1) Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka deklaravo turtą ir gautas pajamas; deklaruoto turto vertė ir pajamos, kurios, vadovaujantis Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 17 straipsniu, įskaitomos į asmens ar šeimos gaunamas pajamas, neviršija šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatytų pajamų ir turto dydžių (*pagal UTPI*

94 str. 3 d. 5 p., šis punktas užsieniečiams, kuriems suteikta laikinoji apsauga, netaikomas); 2) neturi Lietuvos Respublikos teritorijoje nuosavybės teise būsto arba nuosavybės teise turimas būstas, Nekilnojamojo turto kadastro duomenimis, yra fiziškai nusidėvėjęs daugiau kaip 60 procentų, arba nuosavybės teise turimo būsto naudingasis plotas (visų Lietuvos Respublikoje nuosavybės teise turimų būstų naudingųjų plotų suma), tenkantis (tenkanti) vienam asmeniui ar šeimos nariui, yra mažesnis (mažesnė) kaip 10 arba 14 kvadratinų metrų, jeigu šeimoje yra neįgalusis arba asmuo, sergantis sunkia lėtinės ligos, įrašytos į Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą sąrašą, forma; 3) šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka išsinuomojo fiziniams ar juridiniams asmenims (išskyrus savivaldybes) priklausanti būsta.

Būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensavimo tvarka reglamentuota Paramos įstatymo 17 straipsnyje. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad asmenys ir šeimos, turintys teisę į būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją ir (ar) į išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją, šio įstatymo 7 straipsnyje nustatyta tvarka kreipiasi į savivaldybės administraciją dėl būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos, pateikdami pagal Civiliniame kodekse nustatytas sąlygas ne trumpiau kaip vieniems metams sudarytą būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos sutartį, pagal kurią išsinuomoja fiziniams ar juridiniams asmenims (išskyrus savivaldybes) priklausanti būsta, esanti savivaldybės, kurioje asmuo ar šeima yra deklaravę savo gyvenamąją vietą, o jeigu deklaruotos gyvenamosios vietos neturi, – savivaldybės, kurioje yra įtraukti į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, teritorijoje. Būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos sutartis privalo būti įregistruota Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre (kaip nurodyta UTPĮ 94 str. 3 d. 5 p., reikalavimas dėl būsto nuomos sutarties termino netaikomas užsieniečiams, kuriems suteikta laikinoji apsauga). Savivaldybės administracija sprendimą dėl būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos mokėjimo priima ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo asmens ar šeimos kreipimosi dėl būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos. Būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos mokamos už laikotarpį nuo būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos sutarties sudarymo dienos, jeigu savivaldybės administracija priėmė sprendimą mokėti būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją, bet ne anksčiau kaip nuo asmens ar šeimos kreipimosi dėl būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos (17 str. 2 d.). Būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacija mokama už praėjusį mėnesį (mokant pirmą kartą, kai savivaldybės administracija priima sprendimą mokėti būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją, – už visą laikotarpį nuo būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos sutarties sudarymo dienos, bet ne anksčiau kaip nuo asmens ar šeimos kreipimosi dėl būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos) ir pervadama ne vėliau kaip iki einamojo mėnesio dvidešimt penktos kalendorinės dienos nuomininkui arba rašytiniu nuomininko prašymu tiesiogiai nuomotojui. Išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacija mokama ne ilgiau kaip 30 metų nuo išperkamosios būsto nuomos sutarties įregistravimo Nekilnojamojo turto registre dienos (17 str. 3 d.). Būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos mokamos ir permokėtos kompensacijos grąžinamos vadovaujantis savivaldybės tarybos nustatyta tvarka (17 str. 4 d.).

Prašymų suteikti paramą nagrinėjimo aprašas nustato asmenų ir šeimų, kurie pagal Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą turi teisę į paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti (toliau – asmenys), prašymų suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti (toliau – prašymas) pateikimo savivaldybės administracijai sąlygas ir nagrinėjimo tvarką (1 p.). Asmenys (jei kreipiasi šeima, vienas iš pilnamečių šeimos narių) dėl paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti kreipiasi į savivaldybės administraciją pagal deklaruotą gyvenamąją vietą, o jei gyvenamosios vietos neturi, į savivaldybės, į kurios gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą yra įtraukti, administraciją (3 p.). Asmenys savivaldybės administracijai pateikia prašymą suteikti paramą būstui išsinuomoti pagal Aprašo 4 priede pateiktą BP-4 formą; (4.4. p.). Savivaldybės administracija kartu su prašymu išnagrinėja papildomus dokumentus, kuriuos ji gauna iš valstybės ir (ar) savivaldybės institucijų, įstaigų, įmonių ir organizacijų pagal prašymą (7 p.). Savivaldybės administracija gautą prašymą užregistruoja prašymo pateikimo dieną ir prašymą pateikusiam asmeniui įteikia informacinį lapelį.

Jeigu kartu su prašymu savivaldybės administracijai pateikiami ne visi reikiami dokumentai, informacija apie trūkstamus dokumentus, kurie turi būti pateikti per mėnesį nuo prašymo pateikimo dienos, įrašoma į informacinį lapelį (8 p.). Jei nagrinėjant prašymą nustatomi prašymo ar papildomų dokumentų trūkumai, savivaldybės administracija per 5 darbo dienas prašyme nurodytu būdu informuoja asmenį apie nustatytus trūkusius ir nurodo mėnesio terminą nuo informavimo dienos jiems pašalinti (9 p.). Savivaldybės administracija ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo ir visų reikalingų dokumentų gavimo dienos priima sprendimą dėl būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos skyrimo ir apie tai prašyme nurodytu būdu informuoja asmenį arba pateikia motyvuotą atsisakymą skirti būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją (14.4.p.).

Remiantis byloje pateiktais rašytiniais įrodymais nustatyta, kad 2023 m. liepos 21 d. prašymo suteikti pareiškėjai ir jos nepilnamečiams vaikams paramą būstui išsinuomoti (reg. Nr. 59516) pateikimo metu nei pareiškėjos, nei jos nepilnamečių vaikų gyvenamoji vieta nebuvo deklaruota nei Lietuvos Respublikoje, nei toje savivaldybėje, į kurios Administraciją pareiškėja kreipėsi, taip pat pareiškėja nebuvo įtraukta į Kauno miesto savivaldybės, kurios teritorijoje faktiškai gyveno pagal 2023-06-07 Patalpų nuomos sutartyje Nr. 48 nurodytus duomenis, gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą. Pareiškėjos gyvenamoji vieta buvo deklaruota Ukrainoje (b. l. 69). Iki atsakovei priimant 2023 m. rugpjūčio 23 d. Raštą Nr. 62-5-2613 pareiškėja Administracijai papildomų duomenų nepateikė, todėl Administracija, išnagrinėjusi pareiškėjos prašymą suteikti paramą būstui išsinuomoti (reg. Nr. 59516) ir nustačiusi, kad iki 2023 m. rugpjūčio 23 d. sprendimo Nr. 62-5-2613 priėmimo pareiškėja nepateikė duomenų, kad patenka į asmenų, kuriems taikomos Paramos būstui įstatymo nuostatos, todėl ji neatitinka minėto įstatymo 1 str. 2 d. reikalavimo, taikomo ir užsieniečiams, kuriems suteiktas prieglobstis arba laikinoji apsauga Lietuvos Respublikoje – t. y. būti Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaravusiems gyvenamąją vietą arba įtrauktiems į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, pagrįstai netenkino pareiškėjos prašymo dėl nuomojamo būsto adresu (*duomenys neskelbtini*), nuomos mokesčio dalies kompensacijos išmokėjimo.

Šiuo atveju sutiktina su atsakovės argumentu, kad aplinkybė, jog pareiškėjos ir jos vaikų gyvenamoji vieta Lietuvos Respublikoje negalėjo būti deklaruota tol, kol nebuvo priimtas sprendimas suteikti leidimus laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje pareiškėjos vaikams, neturi teisinės reikšmės sprendžiant dėl 2023 m. rugpjūčio 23 d. Rašte Nr. 62-5-2613 nurodyto sprendimo, kuriuo netenkintas pareiškėjos prašymas suteikti paramą būstui išsinuomoti (reg. Nr. 59516), teisėtumo, kadangi Paramos būstui įstatymas nenumato jokių išimčių laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavusiems užsieniečiams, nedeklaravusiems savo gyvenamosios vietos ar neįtrauktiems į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą savivaldybėje, į kurios Administraciją kreipiasi su prašymu skirti paramą būstui išsinuomoti mokant būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją.

Įvertinusi byloje nustatytas aplinkybes, vadovaudamasi teisiniu reglamentavimu, kuris aptartas aukščiau, Komisija prieina prie išvados, kad pareiškėjos skundo reikalavimas dėl Administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugpjūčio 23 d. rašto Nr. 62-5-2613 „Dėl informacijos“ panaikinimo yra nepagrįstas, todėl yra atmestinas.

Nenustačiusi skundžiamo 2023 m. rugpjūčio 23 d. Rašto Nr. 62-5-2613 neteisėtumo, Komisija priėjo išvados, kad nėra teisinio pagrindo tenkinti išvestinio pareiškėjos skundo reikalavimo dėl įpareigojimo iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2023 m. liepos 21 d. prašymą, todėl ir šis pareiškėjos skundo reikalavimas atmestinas kaip nepagrįstas.

Pareiškėja antruoju skundo reikalavimu prašo Komisijos *panaikinti Administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugpjūčio 23 d. sprendimą Nr. 47869 „Dėl vienkartinės išmokos įsikurti užsieniečiams“*.

Kaip matyti iš skundžiamo 2023 m. rugpjūčio 23 d. Sprendimo Nr. 47869 turinio, jis priimtas išnagrinėjus pareiškėjos 2023 m. liepos 21 d. prašymą skirti vienkartinę išmoką įsikurti užsieniečiams (reg. Nr. 59517). 2023 m. rugpjūčio 23 d. Sprendime nurodyta, kad jis priimtas vadovaujantis „Valstybės paramos prieglobsčio gavėjų integracijai teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. spalio 5 d. nutarimas Nr. 998.“ <...> „neskiriū vienkartinės išmokos įsikurti Y. S. <...> deklaravusiam (-ai) gyvenamąją vietą adresu: , faktiškai gyvenančiam (-

iai) adresu: (*duomenys neskelbtini*).“ Toliau nurodyta: „Asmuo (-ys), už kurį (-iuos) *skiriama* išmoka: Y. S., A. S., S. S.“, nurodant asmens kodą ir gimimo datas. Papildomų duomenų skiltyje nurodyta prašymo data, numeris: „2023-07-21 Nr. 59517“; Išmokos kodas (grupės kodas), išmokos pavadinimas (grupės pavadinimas): „53(2), Vienkartinė išmoka įsikurti užsieniečiams gavusiems laikinąją apsaugą (3 ir 4 asmenų privatus namų ūkis). <...> Neskyrimo priežastis: dėl kitų priežasčių; Pastabos: nedeclaruota gyvenamoji vieta Kauno m., A. ir S. nesuteikta laikinoji apsauga Lietuvoje“. Nuodyta sprendimo apskundimo tvarka (b. l. 16, 76).

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2022 m. rugsėjo 7 d. nutarimu Nr. 905 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. spalio 5 d. nutarimo Nr. 998 „Dėl Valstybės paramos prieglobsčio gavėjų integracijai teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (aktuali akto redakcija, galiojanti nuo 2022-09-10) pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. spalio 5 d. nutarimą Nr. 998 „Dėl Valstybės paramos prieglobsčio gavėjų integracijai teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir jį išdėstyti nauja redakcija (Valstybės paramos prieglobsčio gavėjų, nelydimų nepilnamečių užsieniečių ir laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavusių užsieniečių integracijai teikimo tvarkos aprašas nauja redakcija nedėstomas), nutarė pakeisti nurodytu nutarimu patvirtintą Valstybės paramos prieglobsčio gavėjų, nelydimų nepilnamečių užsieniečių ir laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavusių užsieniečių integracijai teikimo tvarkos aprašą, pakeičiant jo pavadinimą ir jį išdėstyti taip: „Lietuvos valstybės paramos užsieniečių integracijai teikimo sąlygų ir tvarkos aprašas“.

Taigi Valstybės parama laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavusiems užsieniečiams reglamentuota ginčui spręsti aktualios redakcijos Užsieniečių integracijos tvarkos aprašo IX skyriuje. Jame nurodyta, kad laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavę užsieniečiai turi teisę iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų: gauti vienkartinę išmoką įsikurti (45.1. p.). Trijų–keturių laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavusių užsieniečių privatus namų ūkis – 6 valstybės remiamų pajamų dydžių (45.1.2. p.). Aprašo 45.1 papunktyje nurodytą vienkartinę išmoką įsikurti turi teisę gauti nepilnamečiai laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavę užsieniečiai ir pilnamečiai laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavę užsieniečiai, jeigu jie atitinka šias sąlygas: dirba pagal darbo sutartį ar darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu arba savarankiškai Lietuvos Respublikoje arba yra įsiregistravę Užimtumo tarnyboje (46.1. p.). Šis reikalavimas netaikomas: 46.1.1. asmenims, kurie mokosi pagal bendrojo ugdymo programą ar pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba studijuoja aukštojoje mokykloje; 46.1.2. asmenims, kurie yra sukakę senatvės pensijos amžių; 46.1.3. nėščioms moterims, kurioms iki numatomos gimdymo datos yra likę ne daugiau kaip 70 kalendorinių dienų; 46.1.4. vienam gyvenančiam asmeniui arba vienam iš privataus namų ūkio narių, jei jis slaugo ar prižiūri kitą šio privataus namų ūkio narį, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis ar specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis, savo ar kito šiam privačiam namų ūkiui priklausančio asmens vaiką (-us) (įvaikį (-ius) arba vaiką (-us) (įvaikį (-ius), kuriam (-iems) įstatymų nustatyta tvarka nustatyta globa ar rūpyba šeimoje; 46.1.5. vienam iš teisėtų atstovų, auginančių vaiką (-us) (įvaikį (-ius) iki 3 metų, pagal gydytojų rekomendaciją švietimo įstaigos nelankantį vaiką (-us) (įvaikį (-ius) iki 8 metų, švietimo įstaigos nelankantį vaiką (-us) (įvaikį (-ius), jei švietimo įstaigose, vykdančiose ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, nėra vietų; 46.1.6. vienam iš darbingo amžiaus senelių, prižiūrinčių vaiką iki 3 metų tais atvejais, kai vaiko tėvai dirba pagal darbo sutartį ar darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu arba savarankiškai Lietuvos Respublikoje arba yra įsiregistravę Užimtumo tarnyboje ir aktyviai ieško darbo; 46.1.7. asmenims, kuriems nustatytas 55 procentų ir mažesnis darbingumo lygis; <...> Ne trumpesniam nei 6 mėnesių laikotarpiui yra sudarę gyvenamųjų patalpų nuomos sutartį, kuri yra įregistruota Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre ir kurioje nurodyti nuomojamose gyvenamosiose patalpose kartu gyvenančių laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavusių užsieniečių, priklausančių tam pačiam privačiam namų ūkiui, vardai, pavardės, gimimo datos (46.2. p.). Jeigu privatus namų ūkis, jau gavęs Aprašo 45.1 papunktyje nurodytą išmoką, pasipildo dar vienu arba keliais nariais, atitinkančias Aprašo 46 punkte nurodytas sąlygas, Aprašo 45.1 papunktyje nurodyta išmoka perskaičiuojama, atsižvelgiant į privatų namų ūkį sudarančių laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavusių užsieniečių skaičių, ir išmokamas šios ir anksčiau tam privačiam namų ūkiui išmokėtos sumos skirtumas (47. p.).

Vienkartinės išmokos skyrimo aprašas reglamentuoja Prašymo skirti vienkartinę išmoką įsikurti (būtiniausiems baldams ir namų apyvokos reikmenims įsigyti, kelionės ir (ar) bagažo pervežimo iki gyvenamosios vietos išlaidoms padengti) (toliau – Prašymas skirti vienkartinę išmoką įsikurti) <...> pateikimo tvarką, sprendimų dėl vienkartinės išmokos įsikurti gyvenamojoje vietoje savivaldybės teritorijoje (toliau – vienkartinė išmoka įsikurti) <.....> skyrimo priėmimo tvarką bei Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų skyrimo savivaldybių administracijoms šioms išmokoms ir (ar) kompensacijoms mokėti ir administruoti tvarką.

Prašymo skirti vienkartinę išmoką įsikurti pateikimas nustatytas Vienkartinės išmokos skyrimo aprašo II skyriuje. Vienas iš pilnamečių užsieniečių privataus namų ūkio narių dėl Užsieniečių integracijos tvarkos aprašo 45.1 papunktyje nurodytos vienkartinės išmokos įsikurti kreipiasi į savivaldybę, kurios teritorijoje jis Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka yra deklaravęs gyvenamąją vietą arba yra įtrauktas į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, administraciją, o jeigu gyvenamoji vieta nedeklaruota ir jis neįtrauktas į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, – į savivaldybę, kurios teritorijoje jis faktiškai gyvena, administraciją ir pateikia nustatytos formos Prašymą skirti vienkartinę išmoką įsikurti ir jo atitiktį Užsieniečių integracijos tvarkos aprašo 46 punkte nurodytoms sąlygoms pagrindžiančius dokumentus ar jų kopijas (3 p.). Vienas iš pilnamečių užsieniečių privataus namų ūkio narių kartu su Prašymu skirti vienkartinę išmoką įsikurti savivaldybės administracijai pateikia: asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą (laikiną leidimą gyventi, išduotą pagal UTPĮ 40 straipsnio 1 dalies 10 punktą) (5.1. p.); užsieniečio ir nuomojamose gyvenamosiose patalpose kartu gyvenančio (-čių) užsieniečio (-čių), priklausančio (-čių) tam pačiam privačiam namų ūkiui atitiktį Užsieniečių integracijos tvarkos aprašo 46 punkte nurodytoms sąlygoms patvirtinančius dokumentus ar jų kopijas (pavyzdžiui, moksleivio ar studento pažymėjimą, mokymo įstaigos pažymą, darbdavio pažymą, dokumentą ar pažymą, kad jis yra registruotas Užimtumo tarnyboje prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba), pensininko pažymėjimą, pažymą apie nėštumą, asmens negalią patvirtinantį dokumentą), išskyrus atvejus, kai savivaldybės administracija šiuos duomenis gauna iš valstybės registru (kadastrų), žinybinių registru, valstybės informacinių sistemų asmens duomenų teikimo sutarčių nustatyta tvarka arba pagal prašymą, kuriame savivaldybės administracija, kreipdamasi dėl dokumentų ir (ar) duomenų, nurodo asmens, dėl kurio kreipiasi, vardą, pavardę, asmens dokumentų ir (ar) duomenų gavimo teisinį pagrindą, prašomų dokumentų ir (ar) duomenų apimtį ir teisėtą tikslą (5.2. p.); ne trumpesniam nei 6 mėnesių laikotarpiui sudarytą ir Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre įregistruotą gyvenamųjų patalpų nuomos sutartį ar teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą jos kopiją, kurioje nurodytas (-i) nuomojamose gyvenamosiose patalpose kartu gyvenantis (-ys) užsienietis (-čiai), priklausantis (-ys) tam pačiam privačiam namų ūkiui, jo (jų) vardas (-ai), pavardė (-ės), gimimo data (-os) (5.3. p.).

Savivaldybės administracijos darbuotojas gautą prašymą ir kartu su šiuo prašymu pateiktus dokumentus ar jų kopijas tą pačią dieną užregistruoja savivaldybės administracijos tvarkomoje Socialinių išmokų apskaitos sistemoje „Parama“ (toliau – IS „Parama“) ir į šią sistemą suveda užsieniečio (-čių) (vieno iš ugdomo vaiko teisėtų atstovų) duomenis, nurodytus Aprašo 4 ir (arba) 7 punkte. Jeigu pateikti ne visi Aprašo 5 ir (arba) 8 punkte nurodyti dokumentai, savivaldybės administracijos darbuotojas apie tai informuoja užsienietį (vieną iš ugdomo vaiko teisėtų atstovų), įteikdamas Informacinį lapelį (Prašymo skirti vienkartinę išmoką įsikurti (1 priedas) priedas ir (arba) Prašymo skirti mėnesinę kompensaciją ugdomo vaiko išlaikymo išlaidoms apmokėti (2 priedas) priedas), kuriame nurodo, kokie dokumentai nepateikti, ir terminą trūkstantiems dokumentams pateikti, ne ilgesnį kaip 20 darbo dienų nuo prašymo pateikimo dienos (13 p.).

Savivaldybės administracija sprendimą dėl vienkartinės išmokos įsikurti skyrimo <.....> priima ir apie priimtą sprendimą prašymą pateikusį asmenį informuoja jo prašyme nurodytu būdu Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nustatytais terminais, pateikdama sprendimo išrašą (14 p.). Prieš priimant sprendimą dėl vienkartinės išmokos įsikurti skyrimo <.....>, atsakingas savivaldybės administracijos darbuotojas patikrina Užimtumo tarnybos ir (arba) Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Lietuvos Respublikos socialinės ir darbo ministerijos ir (arba) MIGRIS ir (arba) Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje turimus

duomenis (ar leidimas laikinai gyventi užsieniečiui išduotas pagal UTPI 40 straipsnio 1 dalies 10 punktą, jo išdavimo datą, ar užsienietis registruotas Užimtumo tarnyboje, ar užsienietis dirba) (15 p.). Vienkartinė išmoka įsikurti <....> apskaičiuojamos vadovaujantis Užsieniečių integracijos tvarkos aprašo IX skyriaus nuostatomis (16 p.). Užsienietis, kreipdamasis dėl vienkartinės išmokos įsikurti skyrimo, Užsieniečių integracijos tvarkos aprašo 46 punkte nurodytas sąlygas turi atitikti kreipimosi dėl šios išmokos skyrimo metu <....> (17 p.).

Pažymėtina, kad šiuo atveju Administracija, išnagrinęjusi pareiškėjos 2023 m. liepos 21 d. prašymą skirti vienkartinę išmoką įsikurti užsieniečiams (reg. Nr. 59517), priimtame 2023 m. rugpjūčio 23 d. Sprendime Nr. 47869 nenurodė teisinio pagrindo vienkartinės išmokos įsikurti užsieniečiams neskyrimo priežastis „dėl kitų priežasčių“ ir pastaboje nurodytai informacijai pagrįsti. Be to, nurodė teisės akto, kuriuo vadovaujantis priimtas 2023 m. rugpjūčio 23 d. Sprendimas Nr. 47869, netinkamą pavadinimą, kuris buvo pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2022 m. rugsėjo 7 d. nutarimu Nr. 905, todėl Sprendimo priėmimo metu buvo neaktualus. Komisijos vertinimu, 2023 m. rugpjūčio 23 d. Sprendimo turinys yra prieštaringas, iš jo negalima daryti vienareikšmiškos išvados nei apie priimtą sprendimą – „skirti“ ar „neskirti“ vienkartinės išmokos įsikurti užsieniečiams, nei apie tokio sprendimo motyvus. Įvertinusi tai, Komisija prieina išvados, kad skundžiamas 2023 m. rugpjūčio 23 d. Sprendimas Nr. 47869 nėra pagrįstas aktualiomis teisės aktų nuostatomis ir reikšmingomis faktinėmis aplinkybėmis bei jo priėmimo motyvais.

Atsakovė atsiliepime į pareiškėjos skundą ir atsakovės atstovė Komisijos posėdžio metu pripažino, kad 2023 m. rugpjūčio 23 d. Sprendime Nr. 47869 netinkamai nurodytas jo priėmimo faktinis pagrindas ir bylos nagrinėjimo metu nurodė kitas priežastis, dėl kurių atsakovės vertinimu prašymo pateikimo Administracijai momentu – t. y. 2023 m. liepos 21 d. – pareiškėja neatitiko Užsieniečių integracijos tvarkos aprašo 46 p. reikalavimų, todėl skirti pareiškėjai vienkartinę išmoką įsikurti nebuvo teisinio pagrindo. Šiuo aspektu pažymėtina, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) yra nurodęs, kad ginčijamo administracinio sprendimo priėmimo motyvų nurodymas teismo (šiuo atveju, ir Komisijos) proceso metu neturi būti vertinamas ir nedaro įtakos nemotyvuoto viešojo administravimo subjekto priimto sprendimo teisėtumui (pvz., LVAT 2020 m. balandžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2281-629/2020).

Komisija pažymi, kad viešojo administravimo sistemai priklausančių kompetentingų institucijų sprendimai privalo būti tikslūs, suprantami, nedviprasmiški, jų motyvų išdėstymas – adekvatus ir pakankamas, leidžiantis suinteresuotam subjektui suvokti, kokios priežastys lėmė vienokį ar kitokį valdžios institucijos sprendimą.

LVAT savo jurisprudencijoje yra ne kartą konstatavęs, kad VAI 8 straipsnio (šiuo metu galiojančios redakcijos VAI 10 straipsnio 5 dalis) nuostatos reiškia, jog viešojo administravimo subjekto priimtame administraciniame sprendime turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (LVAT 2011 m. birželio 27 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A556-336/2011; 2010 m. rugpjūčio 24 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A756-450/2010; 2010 m. lapkričio 15 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A556-15/2010).

Remiantis LVAT išaiškinimais pažymėtina, kad administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar tai darant tik iš dalies, pavyzdžiui, neįvardijant, kokiais teisės aktais remiantis ginčijamas administracinis aktas yra priimamas, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo (pvz., LVAT 2016 m. kovo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1340-624/2016 ir kt.).

Teisėtumo principas viešojo administravimo srityje reiškia, kad viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti teisės aktų reikalavimus ir kad jų priimti sprendimai būtų pagrįsti teisės

normomis, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus. Viešojo administravimo subjektų veiklai būdingas formalizmo principas, nes jų veikla turi atitikti nustatytas procedūras. Tokių procedūrų nustatymas yra susijęs ir su teisėtumo principo įgyvendinimu, nes viešojo administravimo institucijos turi veikti taip, kaip nustatyta jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose (žr. pvz., LVAT 2012 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A602-1179/2012).

Pažymėtina, jog pagal LVAT formuojamą praktiką pareiga vykdant viešojo administravimo veiklą laikytis teisėtumo principo apima tiek reikalavimą priimti administracinį sprendimą, kuris atitiktų tam teisiniam santykiui taikytiną konkrečią teisės normą (turinio požiūriu sprendimas turi būti pagrįstas tinkamu teisiniu pagrindu), tiek reikalavimą priimtame sprendime *expressis verbis* (liet. aiškiais žodžiais; tiesiogiai) nurodyti teisinį pagrindą atitinkančią konkrečią teisės normą (žr., pvz., LVAT 2013 m. rugpjūčio 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A146-834/2013, 2018 m. gruodžio 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1240-556/2018 ir kt.).

Komisija taip pat pažymi, kad atsakovės atsiliepime į pareiškėjos skundą nurodyti ginčijamo Sprendimo priėmimo argumentai nagrinėjamoje byloje negali būti vertinami pareiškėjos ginčijamo administracinio akto faktiniu bei teisiniu pagrindu, kurį atsakovė privalėjo išdėstyti pačiame individualiame administraciniame akte, atlikusi pareiškėjos prašymo pagrįstumo vertinimą.

Kaip ir bet kuris individualus administracinis aktas, ginčijamas 2023 m. rugpjūčio 23 d. Sprendimas Nr. 47869 gali būti panaikintas, pripažinus jį neteisėtu iš esmės, t. y. savo turiniu prieštaraujančiu aukštesnės galios teisės aktams, neteisėtu dėl to, kad jį priėmė nekompetentingas administravimo subjektas, ar (ir) neteisėtu dėl to, kad priimant jį buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą bei sprendimų pagrįstumą (Administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 91 straipsnio 1 dalis).

Nagrinėjamu atveju Komisija sprendžia, kad pareiškėjos skundžiamas 2023 m. rugpjūčio 23 d. Sprendimas Nr. 47869 neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalies reikalavimų. Ginčijamas sprendimas nurodytos teisės normos požiūriu surašytas ydingai, nes jame nėra aiškiai išdėstyti motyvai, iš esmės nėra nurodytas teisinis reglamentavimas. Atsakovė, kaip viešojo administravimo subjektas, konkrečiai ir aiškiai nesusiejo faktinių aplinkybių su taikomomis teisės normomis, todėl nėra aiškus pareiškėjos prašymo atmetimo pagrindas. Tai, be kita ko, reiškia, kad, visų pirma, nebuvo aiškiai apibrėžtos ginčo teisinių santykių ribos, taip apribojant pareiškėjos teisę į savo pažeistų teisių gynybą; antra, apsunkinta galimybė Komisijai patikrinti, ar sprendimas yra teisėtas ir pagrįstas.

Apibendrinama nustatytas aplinkybes bei padarytas išvadas, Komisija konstatuoja, kad Administracijos Socialinės paramos skyriaus priimtas 2023 m. rugpjūčio 23 d. sprendimas Nr. 47869 „Dėl vienkartinės išmokos įsikurti užsieniečiams“ neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalyje įtvirtintų reikalavimų, nes yra nemotyvuotas, jame nenurodytas reikiamas faktinis pagrindas, jis nepagrįstas teisės aktų normomis, todėl naikintinas kaip neteisėtas iš esmės.

Pripažinus, kad ginčijamas sprendimas neatitinka teisės aktų reikalavimų, vadovaujantis ABTĮ 94 straipsnyje numatytais akto panaikinimo pasekmėmis, atsakovė privalėtų tinkamai išnagrinėti pareiškėjos prašymą, tačiau Komisija tokio įpareigojimo atsakovei nenustato, atsižvelgdama į Administracijos nurodytą ir byloje nustatytą aplinkybę, kurią patvirtina į bylą pateikti rašytiniai įrodymai, kad pagal pareiškėjos 2023 m. rugsėjo 6 d. prašymą Nr. 69935 Administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugsėjo 7 d. sprendimu Nr. 50568 pareiškėjai jau yra skirta vienkartinė išmoka įsikurti užsieniečiams gavusiems laikinąją apsaugą už Y. S., S. S., A. S. Išmokos dydis – 6 VRP, laikotarpis už kurį mokama apskaičiuota išmokos suma – už 2023-09 942,00 Eur, taikant VRP – 157,00 Eur (b. l. 21, 39). Užsieniečių integracijos tvarkos aprašo 45.1 papunktyje nurodyta išmoka yra vienkartinė ir skiriama vienam laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavusių užsieniečių privačiam namų ūkiui.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktais, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

1. Panaikinti atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. rugpjūčio 23 d. sprendimą Nr. 47869 „Dėl vienkartinės išmokos įsikurti užsieniečiams“.

2. Kitoje dalyje Pareiškėjos Y. S. (J. Š.) skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Komisijos sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskusti Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Komisijos nariai

Birutė Pranevičienė

Lionela Gelmanienė

Edvardas Jucius